

24
WETTEN
VAN DE
VERLIEZER

Waarom het leven niet te winnen is

J. van der Linden

Inleiding

Dit boek is geen handleiding.

Het is ook geen zelfhulpboek, geen diagnose en geen pleidooi voor verandering.

De wetten in dit boek zijn observaties. Ze beschrijven patronen die zich blijven herhalen, ongeacht intentie, inzicht of goede wil. Ze zijn niet bedoeld om te motiveren, te corrigeren of te troosten.

Dit boek hoeft niet lineair gelezen te worden.

Je kunt beginnen waar je wilt. Elke wet staat op zichzelf en sluit zich tegelijk aan bij de rest. Er is geen opbouw naar een conclusie en geen belofte aan het einde.

Wat hier staat, biedt geen oplossingen.

Niet omdat die niet wenselijk zijn, maar omdat dit boek niet onderzoekt hoe je moet leven, alleen hoe het leven zich gedraagt.

Als iets herkenbaar is, is dat geen uitnodiging.

Als iets schuurt, is dat geen opdracht.

Dit boek vraagt geen instemming.

Alleen aandacht.

Wet 1 – Wie jaagt, heeft al verloren.

Je jaagt niet op dingen. Je jaagt op een gevoel dat altijd voor je uit blijft lopen. De buit is nooit het einde, alleen het startschot van een nieuwe honger.

Alexander de Grote was twintig toen hij koning werd. Binnen tien jaar had hij een rijk opgebouwd dat liep van Griekenland tot diep in Azië. Hij trok door Anatolië, verpletterde het Perzische rijk, stichtte steden met zijn eigen naam en noemde zichzelf bevrijder, zoon van Zeus, uitverkorene van het lot.

Maar niets bleef glanzen. Elk nieuw gebied voelde al oud op het moment dat zijn leger de grens overstak. Achter elke horizon lag weer een volgende. De wereld werd groter, maar zijn honger groeide sneller.

In die jaren hoorde Alexander geruchten over Diogenes, een filosoof van het cynisme. Hij woonde in een grote ton, bezat bijna niets, at wat men hem gaf en lachte om wetten en titels. Voor Alexander klonk een mens zonder dorst naar meer als een kapot kompas.

Alexander besloot hem te bezoeken. Omringd door lijfwachten en hovelingen ging hij voor de filosoof staan en bood hem één wens aan. Alles lag binnen zijn macht.

Diogenes kneep zijn ogen dicht tegen het licht en zei:

“Ga een stukje opzij. Je staat in mijn zon.”

Het hof lachte ongemakkelijk. Alexander niet. Hij voelde geen angst, geen woede, maar een holte. Later zou hij zeggen:

“Als ik Alexander niet was, zou ik Diogenes willen zijn.”

Niet lang daarna werd Alexander ziek. Geen epische val, geen laatste heroïsche daad. Alleen koorts, een lichaam dat zijn eigenaar niet meer geloofde. Hij stierf tweeëndertig jaar oud, met een rijk dat te groot was om vast te houden en een verlangen dat nooit een thuis had gevonden.

De jager verliest op drie niveaus tegelijk.

1. Het doel verschuift tijdens het rennen.

Wat je vandaag wilt, is morgen een minimum. De verovering wordt de nieuwe vloer, nooit het plafond.

2. De jacht herschrijft je identiteit.

Je bent niet meer iemand die iets wil, je wordt iemand die móét willen. De beweging wordt belangrijker dan de richting.

3. Rust verandert in een vijand.

Stilstand voelt als achteruitgang. Ontspanning wordt verdacht. Wie jaagt, kan niet thuiskomen zonder zich mislukt te voelen.

Toets

Beantwoord zonder te liegen.

1. Wat mag er in jouw leven pas ná iets anders?

2. Als morgen alles hetzelfde bleef, zou je dat verraad noemen?

3. Weet je nog hoe rust voelde vóóordat het een doel werd?

Wie op alle drie een antwoord heeft, loopt waarschijnlijk al met een onzichtbaar zwaard.

Wet 2 – Wie zichzelf slim noemt, heeft het probleem niet begrepen.

Je begrijpt de wereld niet.

Je overleeft erin.

Zet de televisie aan en je ziet het ritueel. Deskundigen en analisten die in een uur oorlogen oplossen, pandemieën uittekenen en verkiezingen voorspellen alsof ze persoonlijk met wereldleiders aan de keukentafel zitten. Gisteren wisten ze zeker dat het binnen weken beslist zou zijn. Vandaag weten ze zeker waarom het anders liep. Morgen weten ze weer iets nieuws.

De toon verandert.

Het zelfvertrouwen niet.

Iedereen praat alsof hij in het controlecentrum zit.

Niemand zit in het controlecentrum.

Op verjaardagen gebeurt hetzelfde. Mensen roepen meningen alsof het natuurwetten zijn. Over politiek, over geld, over opvoeding, over voetbal. Zelden begint iemand met de enige eerlijke zin: ik heb geen idee.

We verwarren praten met begrijpen.

Denk aan het verschil tussen soorten.

Een mier leeft in een wirwar van geursporen.

Een hond in beloning en roedel.

Wij in verhalen.

Omdat onze verhalen ingewikkeld zijn, noemen we ze kennis.

Intelligentie meet je altijd aan wat je kunt bevatten.

De mier snapt de hond niet.

De hond snapt jou niet.

En jij denkt dat het daar ophoudt.

Dat is geen superioriteit.

Dat is cognitieve zelfbescherming.

Toets

Vraag niet wat je begrijpt van de wereld.
Vraag wat voor jou net zo onzichtbaar is
als algebra voor een hond.

Daar begint de schaal van je begrip.